

วารสาร นาคบุตรปริทรรศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

NARBHUTPARITAT JOURNAL

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2565 Vol. 14 No. 2 May - August 2022

Received: April 18, 2022

Revised: July 21, 2022

Accepted: August 17, 2022

การศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาว อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

A Study of The Potential of Kuan Khan Lao Tourist Attraction
in Namom District, Songkhla Province

ประมาน เทพสงเคราะห์*

ธิญาดา แก้วชนะ

ชุตินา เพ็ชรด้วง

วิทยาลัยนานาชาติดิษะศรีน มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: praman@hu.ac.th

Praman Tepsongkroh*

Thiyada Kaewchana

Chutima Phetduang

Didyasarin International College, Hatyai University

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ระดับความต้องการของชุมชน ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว และแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลวง มีวิธีการวิจัยเป็นแบบผสมผสานโดยการวิจัยเชิงปริมาณกลุ่มตัวอย่างจำนวน 395 คน การเลือกตัวอย่างจากสัดส่วนของประชาชน 6 หมู่บ้าน และทำการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือเป็นแบบสอบถามปลายปิด สถิติในการวิเคราะห์คือค่าเฉลี่ยเลขคณิต ร้อยละ การทดสอบความแตกต่าง การวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักและประชุมกลุ่ม 15 คน โดยเลือกแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า 1.ประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการเรียงลำดับจากมากที่สุดคือ ติดตั้งรั้วกันพื้นที่อันตราย พัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน มีถนนสู่แหล่งท่องเที่ยวสะดวก ควบคุมพฤติกรรมนักท่องเที่ยว จัดกิจกรรมของการท่องเที่ยวและสร้างทางเดินลอยฟ้าซึ่งความต้องการพัฒนาด้านความปลอดภัยมีความแตกต่างกันทางสถิติเมื่อจำแนกตามอายุของประชาชน รวมทั้งความต้องการพัฒนาด้านการเข้าถึง ความปลอดภัย การบริการท่องเที่ยว และการตลาดมีความแตกต่างกันทางสถิติเมื่อจำแนกตามรายได้ของประชาชน 2.ศักยภาพการท่องเที่ยวพบว่า มีจุดแข็งเป็นแหล่งท่องเที่ยวภูเขาชมทะเลหมอก จุดอ่อนยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวก โอกาสในพัฒนาให้มีเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมและอุปสรรคด้านงบประมาณการพัฒนา 3.แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย ขั้นการวางแผนพัฒนาและการออกแบบควนคานหลวง ขั้นการปฏิบัติจัดการท่องเที่ยวมีสิ่งดึงดูดใจ ขั้นติดตามประเมิน ศักยภาพการท่องเที่ยวและขั้นการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม

คำสำคัญ: ศักยภาพการท่องเที่ยว; การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว; ความต้องการของชุมชน

Abstract

The purpose of the research was to analyze the level of community needs, the potential, and development guidelines for Kuan Khan Lao (Khan Lao Hill) tourist attraction. It was a mixed method study of research methods. 395 people from 6 villages was randomly selected as a sample. The instrument was a closed-ended questionnaire. The statistical analysis were the arithmetic mean, percentage, t-test, analysis of variance. The qualitative research used in-depth interviews with key informants and a group meeting of 15 participants which were selected by purposive sampling. The results of the study found that (1) there are the needs of the people are in descending order of greatest as follows: install a fence to protect the dangerous area, infrastructure development, convenient roads to tourist attractions, tourist behavior control, organize tourism activities and build skywalks. tourism activities organization, and skywalks building. The safety requirements were statistically different. It was classified by age, safety, tourism services and marketing as well as their income. (2) The potential for tourism is as follows: the strength is fog watching on the mountain, the weakness is lack of facilities, and the opportunities to develop natural and cultural tourism routes. In addition, there are also budget obstacles. (3) The Development guidelines include development planning and design of Kuan Khan Lao, tourism management practice focusing on attractiveness, follow-up and assessment of tourism potential, and development of natural and cultural tourism resources.

Keywords: tourism potential; tourist attraction development; community needs

บทนำ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวระดับโลกจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งโดยจะต้องพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งระบบ มุ่งเน้นนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวและมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวในสาขาที่มีศักยภาพแต่ยังคงรักษาจุดเด่นของประเทศ ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อัตลักษณ์ความเป็นไทย ตลอดจนให้คุณค่ากับสิ่งแวดล้อมไว้ได้ ทั้งนี้การกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะ 20 ปี ในระยะแรกให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง วางรากฐานด้านการท่องเที่ยวที่เน้นมาตรฐานและคุณภาพระดับสากล สิ่งสำคัญที่สุดคือการสร้างความเชื่อมั่นในเรื่องความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว การบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความปลอดภัย และไม่ให้นักท่องเที่ยวถูกเอารัดเอาเปรียบแล้วจึงกระจายการท่องเที่ยวทั้งในมิติของพื้นที่ และรายได้สู่ชุมชนตลอดจนการให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายสูงสุดของการท่องเที่ยวในการเป็นเครื่องมือในการลดความเหลื่อมล้ำของสังคมไทย โดยแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยวประกอบด้วย 6 แผนย่อย ดังนี้ 1) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม 2) การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ 3) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงามและแพทย์แผนไทย 4) การท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ 5) การท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค 6) การพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว (Office of the National Economic and Social Development Council, 2019) ตามแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองภาวะในอนาคตทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ ความปลอดภัย คุณภาพ และสุนทรียภาพ สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางธรรมชาติ อัตลักษณ์ท้องถิ่น วิถีชีวิต ชุมชน และสุนทรียภาพ เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน (Designated Areas for Sustainable Tourism Administration, 2018)

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลามุ่งเป้าหมายให้สงขลาเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและนานาชาติ ซึ่งศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาวจะส่งผลให้เกิดการผลักดันตามเป้าหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาวให้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ตามมิติต่าง ๆ ได้แก่ มิติด้านเศรษฐกิจเพื่อแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจประชาชนมีรายได้น้อย โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มิติด้านสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมิติด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาวตามแนวทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชื่อมโยงการเรียนรู้ธรรมชาติ วัฒนธรรม ควนคานหลาวหรือคานหลาวฮิลล์ เป็นสถานที่ที่กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวหาดใหญ่และใกล้เคียงเป็นจำนวนมาก ควนคานหลาวเป็นภูเขาขนาดเล็กที่เรียงรายกันอยู่เมื่อขึ้นไปถึงยอดเขาแล้วจะรู้สึกคุ้มค่าการเดินทาง บนยอดเขาสามารถมองเห็นตัวเมืองหาดใหญ่ได้อย่างชัดเจนโดยที่นี่มี 2 บรรยากาศให้สัมผัสคือการชมทะเลหมอกในยามเช้า และการชมพระอาทิตย์ตกในยามเย็น (Songkhla Provincial Tourism and Sports Office, 2022) การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวควนคานหลาวจะเป็นการวิเคราะห์เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์และการพัฒนาการท่องเที่ยวควนคานหลาวที่เหมาะสมกับศักยภาพการรองรับการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กรมการท่องเที่ยวจึงจัดให้มีโครงการสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและแผนงานการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับทรัพยากรการท่องเที่ยวของควนคานหลาว ให้เกิดความดึงดูดและเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ซึ่งจะเป็นประโยชน์และส่งเสริมการท่องเที่ยวควนคานหลาวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาว
2. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาว
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาว

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเป็นแบบผสมผสานคือการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างและการเก็บข้อมูลประกอบด้วย 1.1 การศึกษาระดับความต้องการจำเป็นการวิจัยเชิงปริมาณจากอำเภอนาหม่อมมีประชาชน 4,678 คน มีขนาดตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากร 6 หมู่บ้าน รวม 367 คน ผู้วิจัยได้เก็บเพิ่มเติมเป็น 395 คน การเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ 1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาวและแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่มแบบมีส่วนร่วมจากชุมชน เลือกแบบเจาะจงมีผู้นำชุมชน ผู้บริหารภาครัฐและเอกชนเป็นให้ข้อมูลหลักจำนวน 15 คน

2. เครื่องมือและการทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 2.1 แบบสอบถามมีโครงสร้างเพื่อศึกษาระดับความต้องการจำเป็นคำตอบให้เลือกตอบและมีข้อให้แสดงความคิดเห็นโดยมีข้อคำถามได้จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การหาความเที่ยงตรงและเชื่อมั่นเครื่องมือซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบักมีค่า 0.968 แบบสอบถามกำหนดค่าคะแนนตามระดับความต้องการในการพัฒนาด้านต่างๆ ตามแนวทางการสร้างมาตรฐานวัดเจตคติแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ 2.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญที่ตรงประเด็นกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลและใช้สถิติคือ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต ร้อยละ การทดสอบความแตกต่าง การวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์เชิงเนื้อหาใช้เทคนิค “SWOT Analysis” เป็นเครื่องมือวิเคราะห์ที่ประกอบด้วย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรครวมทั้งเทคนิค “TOWS Matrix” เป็นการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาควนคานหลาว

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาวของประชาชนพบว่าพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาวส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเดินทางขึ้นไปแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาว 1-3 ครั้ง มีสิ่งดึงดูดใจเพื่อชมวิวดูทะเลหมอกยามเช้า โดยเดินทางหรือขึ้นกับกลุ่มเพื่อนมากที่สุด และมีผลการประเมินระดับความต้องการพัฒนาควนคานหลาวแบ่งเป็น 6 ด้าน มีประเด็นย่อยรวมทั้งสิ้น 49 ประเด็น ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาวของประชาชน (n = 395)

ความต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาว	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ	22.1	45.4	26.7	5.0	0.8
ประกอบด้วย จัดสร้างทางเดินลอยฟ้า ให้ความรู้การอนุรักษ์ กิจกรรมการอนุรักษ์ ทางเดินธรรมชาติ กิจกรรมผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างหอคอย ส่งเสริมวัฒนธรรม สร้างศูนย์เรียนรู้ แข่งขันการท่องเที่ยว สร้างอัตลักษณ์ชุมชน					
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	31.8	38.8	21.7	6.3	1.4
ประกอบด้วย ความพร้อมของสาธารณูปโภคพื้นฐาน บริการสำหรับผู้สูงอายุ สร้างศูนย์บริการ ทำห้องสุขา ป้ายสื่อความหมาย รักษาความสะอาด ลานจอดรถ บริการด้านสื่อสาร ร้านอาหาร ที่พักนักท่องเที่ยว การจัดการน้ำเสีย มีของที่ระลึก ศูนย์บริการท่องเที่ยว					
3. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	30.3	41.9	21.8	5.5	0.5
ประกอบด้วย ถนนสู่แหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพดี ยานพาหนะขนส่งพอเพียง ติดตั้งป้ายเส้นทาง การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม					

ความต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาว	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. ด้านการรักษาความปลอดภัย	33.4	38.8	19.9	7.0	0.9
ประกอบด้วย ติดตั้งรั้วกันพื้นที่อันตราย จัดหาระบบสื่อสาร ระบบสัญญาณเตือนภัย บุคลากรปฐมพยาบาล ติดตั้งราวจับบริเวณทางเดิน ติดตั้งป้ายเตือน กล้องโทรทัศน์วงจรปิด ระบบเตือนภัย อุปกรณ์ปฐมพยาบาล เส้นทางหนีภัย รักษาความปลอดภัย เครื่องมือบรรเทาสาธารณภัย					
5. ด้านการตลาด	24.6	41.4	28.0	5.8	0.2
ประกอบด้วย กิจกรรมการท่องเที่ยว จัดทำเว็บไซต์ เครือข่ายสังคมออนไลน์ สิ่งพิมพ์เผยแพร่ข้อมูล โฆษณาและประชาสัมพันธ์					
6. ด้านการบริหารนักท่องเที่ยว	26.8	39.5	24.4	8.3	1.0
ประกอบด้วย จัดระบบการควบคุมพฤติกรรมนักท่องเที่ยว การปลูกฝังจิตสำนึก กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว จัดทำและประกาศเงื่อนไข ระบบเก็บสตินักท่องเที่ยว					
เฉลี่ยรวม	28.2	41.0	23.7	6.3	0.8

ความต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาวของประชาชนส่วนใหญ่ทุกด้านอยู่ระดับมากร้อยละ 41.0 เมื่อพิจารณาในระดับมากที่สุดของแต่ละด้านเรียงตามลำดับได้แก่ ติดตั้งรั้วกันพื้นที่อันตราย สาธารณูปโภคพื้นฐาน ถนนสู่แหล่งท่องเที่ยว การควบคุมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว สร้างทางเดินลอยฟ้า ผลการเปรียบเทียบด้านความต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาวจำแนกตามอายุพบว่ามีความต้องการภาพรวมระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.9 เท่ากันด้านสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึง ความปลอดภัยและพบว่าระดับความต้องการของประชาชนต่างกันตามอายุที่ระดับนัยสำคัญ .05 ด้านความปลอดภัย

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาควนคานหลาวกับอายุของประชาชนตามระดับอายุ

ความต้องการ	ช่วงอายุ						$\bar{X}$	F	Sig
	น้อยกว่า 20 ปี	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี	มากกว่า 60 ปี			
1. สิ่งดึงดูดใจ	3.9	3.9	3.8	3.7	3.7	3.9	3.8	1.53	0.17
2. สิ่งอำนวยความสะดวก	4.1	4.0	3.9	3.7	3.9	4.0	3.9	1.87	0.09
3. การเข้าถึง	4.0	4.0	4.0	3.8	3.9	4.1	3.9	1.00	0.41
4. การรักษาความปลอดภัย	4.2	4.0	4.0	3.7	3.8	4.0	3.9	2.15*	0.05
5. การตลาด	3.9	3.9	3.9	3.7	3.7	3.8	3.8	0.63	0.67
6. การบริการท่องเที่ยว	3.9	3.9	3.8	3.7	3.7	4.0	3.8	1.12	0.34
เฉลี่ยรวม	4.1	4.0	3.9	3.7	3.8	4.0	3.9	1.79	0.11

* ระดับนัยสำคัญ .05

ผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาควนคานหลาวกับรายได้พบว่า ความต้องการที่มีต่อพัฒนาภาพรวมระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.9 เท่ากันในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึง ความปลอดภัยและพบว่าระดับความต้องการของประชาชนต่างกันตามรายได้ที่ระดับนัยสำคัญ .01 ด้านการเข้าถึง ความปลอดภัย การบริการท่องเที่ยว และที่ระดับนัยสำคัญ .05 ด้านการตลาด ซึ่งประชาชนต้องการให้พัฒนาทั้งสิ่งดึงดูดใจและสิ่งอำนวยความสะดวกเหมือนกันทุกกลุ่มรายได้

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาควนคานหลวกับรายได้ของประชาชน

ความต้องการ รายได้	น้อยกว่า 5,000 บาท	5,000- 10,000 บาท	10,001- 15,000 บาท	15,001- 20,000 บาท	20,001- 25,000 บาท	มากกว่า 25,000 บาท	$\bar{x}$	F	Sig
1. สิ่งดึงดูดใจ	3.7	3.8	3.9	3.8	3.9	3.6	3.8	1.00	0.41
2. อำนวยความสะดวก	3.8	4.0	3.9	3.6	4.0	4.1	3.9	2.07	0.06
3. การเข้าถึง	3.8	4.0	3.9	3.6	4.3	4.3	3.9	3.12**	0.00
4. ความปลอดภัย	3.8	4.0	3.8	3.7	4.4	4.1	3.9	3.09**	0.00
5. การตลาด	3.7	3.8	3.7	3.7	4.0	4.3	3.8	2.66*	0.02
6. บริการท่องเที่ยว	3.7	3.8	3.7	3.5	4.2	4.2	3.8	3.72**	0.00
เฉลี่ยรวม	3.8	3.9	3.8	3.7	4.1	4.1	3.9	1.98	0.08

** ระดับนัยสำคัญ .01 * ระดับนัยสำคัญ .05

2. ผลการวิเคราะห์ศักยภาพทางยุทธศาสตร์ของแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ควนคานหลว

2.1 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลว มีทิวทัศน์สามารถดูวิวได้สองฝั่งจากทางทิศตะวันออกด้านอำเภอหนองมะเกลือเห็นอาทิตย์ขึ้นในช่วงเช้าและทิศตะวันตกด้านอำเภอหาดใหญ่จะเห็นพระอาทิตย์ตกในช่วงเย็น มีทรัพยากรสำคัญผลไม้ป่า เช่น ทุเรียนควน ลูกกอ การรำนโนราห์ การแทงหยวกกล้วย การแกะรูปหนังตะลุง มีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชื่อมโยงการเรียนรู้ธรรมชาติ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงในระดับชาติและนานาชาติ อดีตกำนันตำบลพิจิตรให้ข้อมูลว่า “กลุ่มคนที่เดินทางขึ้นมาชมทัศนียภาพสวยงาม ออกกำลังกายด้วยการเดินและการปั่นจักรยาน นักท่องเที่ยวพักค้างคืนเพื่อชมทะเลหมอกในช่วงเช้ามีที่พักให้บริการมีทั้งลานแคมป์ปิ้งและที่พักแบบบังกะโล มีพระพุทธรูปองค์ใหญ่สร้างด้วยงบประมาณจากการร่วมทำบุญของผู้มีจิตศรัทธาและแรงงานจิตอาสาเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงในพื้นที่”

2.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน (SWOT Analysis) และการสร้างกลยุทธ์ในการพัฒนา (TOWS Matrix) มีผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและกลยุทธ์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลว

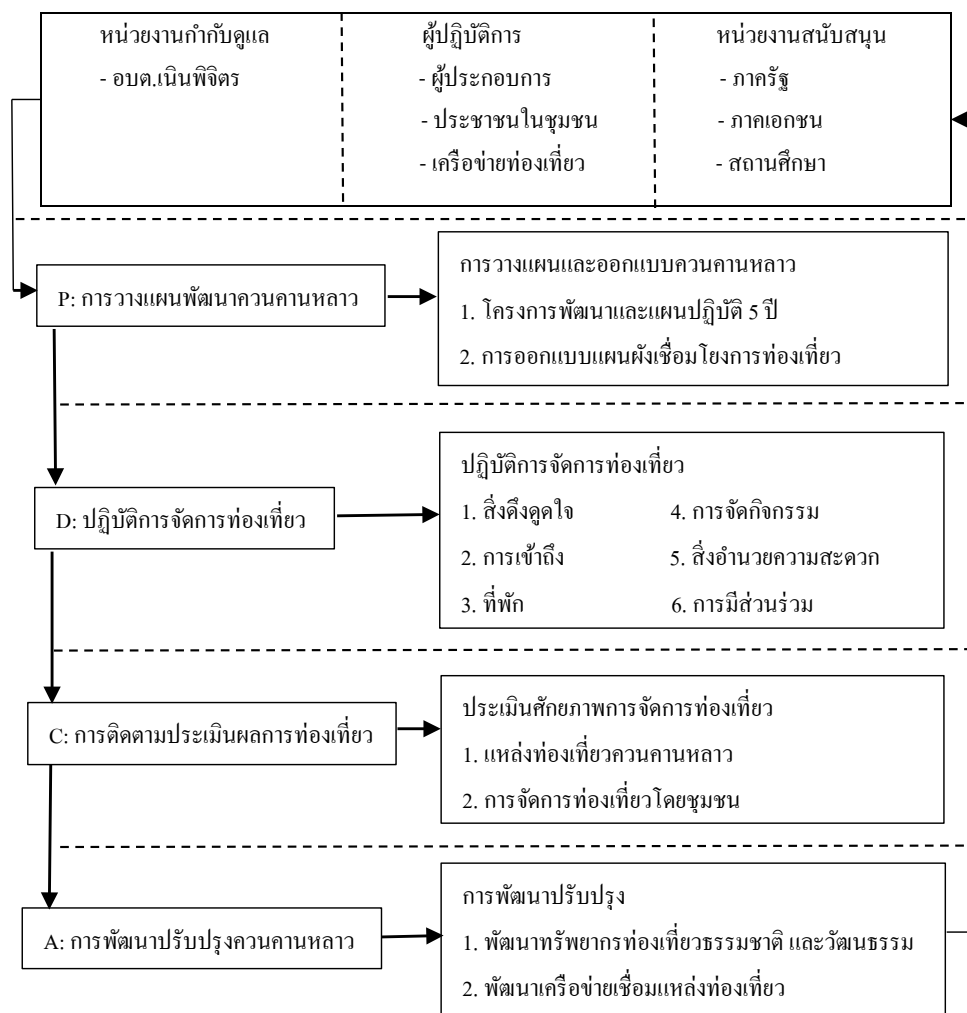
ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strength) S1. ที่ตั้งของควนคานหลวตั้งอยู่ บนเนินเขาสูง ทำให้มีอากาศเย็น S2. ทัศนียภาพสวยงาม แตกต่างกัน ตามช่วงเวลา และสภาพอากาศ S3. มีทรัพยากรเด่นและผลไม้ท้องถิ่น	จุดอ่อน (Weakness) W1. การเข้าถึง มีถนนแคบ ความสูงชันของ พื้นที่ W2. การไม่มีรถโดยสารประจำทาง ให้บริการ W3. การไม่มีไฟฟ้า น้ำใช้และไฟส่องสว่าง
โอกาส (Opportunity) O1. มีการสนับสนุนการพัฒนา ตามนโยบายของรัฐบาล O2. การสนับสนุนในการพัฒนา จากสถาบันการศึกษา O3. มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอ หาดใหญ่	กลยุทธ์เชิงรุก 1. จัดทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยว และการเชื่อมโยง 2. จัดทำศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและ จำหน่ายของฝาก 3. เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ 4. ให้ความรู้แก่กลุ่มผู้ประกอบการ	กลยุทธ์เชิงพัฒนา 1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก 2. พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว 3. สร้างจุดเด่นหรือแลนด์มาร์ค 4. สร้างกิจกรรมเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน

อุปสรรค (Threat)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน	กลยุทธ์เชิงรับ
T1. ความชัดเจนในเรื่องเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดินทำให้มีผลต่อการพัฒนา	1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน 2. สร้างความปลอดภัยในการเดินทางขึ้นและทางลง 3. จัดตั้งกลุ่มรักษาความปลอดภัย	1. สร้างความร่วมมือสนับสนุนงบประมาณตามแผนการพัฒนา 2. สนับสนุนให้มีรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน 3. ปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค
T2. งบประมาณของท้องถิ่นไม่เพียงพอ		

ผลวิเคราะห์ถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในด้วยจุดแข็งเป็นแหล่งท่องเที่ยวภูเขาชมทะเลหมอกและจุดอ่อนยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอและปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกโอกาสพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมและอุปสรรคด้านงบประมาณการพัฒนา ผลการวิเคราะห์ในการพัฒนากลยุทธ์มีศูนย์บริการรวมทั้งการส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาด มีจุดดึงดูดด้านการท่องเที่ยว ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกในการสนับสนุนงบประมาณตามแผนการพัฒนา

3. ผลการเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวควนคานหลาว ตามวงจรการจัดการพัฒนางานให้สำเร็จตามขั้นตอน 4 ขั้นได้แก่ ขั้นการวางแผนพัฒนาและการออกแบบควนคานหลาว ขั้นการปฏิบัติจัดการท่องเที่ยว มีสิ่งดึงดูดใจ ขั้นติดตามประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวและขั้นการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ดังนี้

ภาพที่ 1 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวควนคานหลาว

การอภิปรายผล

พฤติกรรมและความต้องการที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาวของประชาชนเพื่อการชมวิวดูทะเลหมอกยามเช้า โดยมีกิจกรรมเดินหรือวิ่งขึ้นควนกับกลุ่มเพื่อนสำหรับการพักผ่อนหรือชมวิวเป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวซึ่ง Kantamalajaroen (2021) กล่าวถึงพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงในแหล่งธรรมชาติจะมีกิจกรรมที่หลากหลายเช่น ล่องแพ การดูแลช้าง เป็นต้น รวมทั้ง Kongrode (2020) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นักท่องเที่ยว มีระดับความต้องการในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวมากที่สุดเช่นกัน ดังนั้นการสร้างความต้องการของแหล่งท่องเที่ยวที่ควนคานหลาว ซึ่งมีทั้งกิจกรรมการเดินวิ่ง และมีพระพุทธรูปองค์ใหญ่เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การร่วมทำบุญของผู้มีจิตศรัทธา สำหรับความต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาวของประชาชนระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ ด้านการรักษาความปลอดภัย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านการบริหารนักท่องเที่ยว ด้านการตลาด ด้านสิ่งดึงดูดใจ โดยพบว่าระดับความต้องการของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาวแต่ละด้านประชาชนที่มีอายุต่างกันจะมีความต้องการการรักษาความปลอดภัยแตกต่างกัน และรายได้ที่แตกต่างกันจะมีความต้องการของประชาชนด้านการเข้าถึง ความปลอดภัย การตลาด บริการท่องเที่ยวแตกต่างกัน ความต้องการของนักท่องเที่ยวจะต้องเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วย

ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเป็นความพร้อมของการท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับความเด่นของแหล่งท่องเที่ยวตามข้อเสนอการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกรมการท่องเที่ยว (Department of Tourism Ministry of Tourism and Sports, 2014) จุดแข็งเป็นที่ตั้งของควนคานหลาวตั้งอยู่บนเนินเขาสูง ทำให้มีอากาศเย็นสบายตลอดทั้งวันเป็นจุดดึงดูดใจสอดคล้องกับ Thongla (2019) รวมทั้ง Yangprayong, Wattanapruek & Sangnoi (2021) พบว่าศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนสูงสุดคือด้านจุดดึงดูดการท่องเที่ยว นอกจากนี้แล้ว Tangjaturasopon, Vongchavaltikul & Sangsuwan (2020) กล่าวถึงสถานที่ท่องเที่ยว สภาพภูมิอากาศ ผู้คนในท้องถิ่น การมีอัยยาศัยไมตรี การต้อนรับ สภาพแวดล้อมทั่วไป ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวนั้นส่งผลถึงความพึงพอใจในสถานที่ท่องเที่ยวทำให้เกิดการแนะนำบอกต่อและส่งผลต่อความต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำสอดคล้องกับ Chaiyakot, Sakunchannarong & Hemsuwan (2016) กล่าวถึงศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวก ควนคานหลาวมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอหาดใหญ่ ซึ่งเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้ มีอุปสรรคในเรื่องการพัฒนาดนและไฟฟ้าต้องใช้งบประมาณในการพัฒนารวมทั้งรูปแบบการก่อสร้างอาคารบนควนในการพัฒนา Nawakanworrakul & Suepakdee (2021) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวมีกลยุทธ์เชิงแก้ไขเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเช่นเดียวกัน จากผลการวิจัยของ Ungjarean & Na Thalang (2017) ได้วิจัยศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพบว่าระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากคือ ด้านสภาพแวดล้อมและการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวกับความต้องการของชุมชนของ Pudwong & Monpanthong (2020) ผลการศึกษาพบว่าทรัพยากรทางการท่องเที่ยวมีศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นและการจัดการสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติเช่นเดียวกัน

แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลาวมีการดำเนินการตามวงจรการจัดการ โดยมีหน่วยงานการปกครองหรือองค์กรชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาจนให้สำเร็จมีขึ้นการวางแผนและการออกแบบควนคานหลาวเพื่อพัฒนาศักยภาพเช่นเดียวกับการศึกษาของ Nawakanworrakul & Suepakdee (2021) พบว่าการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรที่สามารถดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพต้องพัฒนาให้มีความพร้อมด้านต่างๆ ได้แก่ ทรัพยากรที่ดึงดูดใจ การเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก อย่างไรก็ตาม

ควรให้ความสำคัญกับผลกระทบของการพัฒนาและขยายตัวอย่างรวดเร็วของการท่องเที่ยวจากการพัฒนาเกินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1.1 นำไปจัดทำแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควนคานหลวงและการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในพื้นที่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

1.2 การยกระดับการเผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวควนคานหลวงให้มีสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ การจัดทำ Facebook Fanpage ควนคานหลวง การบรรจุปฏิทินการท่องเที่ยว /ปฏิทินชุมชนในเว็บไซต์ของหน่วยงานการท่องเที่ยวในสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ ที่นักท่องเที่ยวและรายการทีวีระดับจังหวัดและระดับประเทศ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 วิจัยการจัดการท่องเที่ยวชุมชนให้มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มอาชีพ ผลิตภัณฑ์ชุมชนและถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนให้แก่ประชาชนในพื้นที่รวมทั้งการพัฒนาผู้ประกอบการโฮมสเตย์

2.2 วิจัยการออกแบบพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้สามารถดึงดูดสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมเอกลักษณ์ประจำถิ่น มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนวิจัยจากกรมการท่องเที่ยว รวมทั้งการสนับสนุนร่วมงานจากบริษัทที่ปรึกษาพี เอ็ม ซี คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

References

- Chaiyakot, P., Sakunchannarong, N., & Hemsuwan, N. (2016). The Potential of Community Based Tourism A Case Study of Chulabhornpattana 10, Betong, Yala. In *The 7th National and International Hat Yai Academic Conference 23 June*, (pp. 424-436). Hat Yai: Hat Yai University. (in Thai)
- Department of Tourism Ministry of Tourism and Sports (2014). *Guide to Assessing Tourism Quality Standards Ecotourism*. Bangkok: Printing Affairs Office of the War Veterans Organization under the Royal Patronage. (in Thai)
- Designated Areas for Sustainable Tourism Administration (Public Organization). (2018). *Creating Creative Tourism Toolkit*. Bangkok: Book Plus Publishing Company. (in Thai)
- Kantamalajaroen, A. (2021). *Development of Tourism Potential for Tourism 4.0 Case Study of Kuedchang Subdistrict, Mae Taeng, Chang Mai*. (Master of Urban and Regional Planning Thesis) Maejo University, Program in Environmental and Urban Planning. (in Thai)
- Kongrode, J. (2020). Demands of Tourists Toward Creative Tourism of Khlong Pa Payom and Khlong Ta Nar Basin Communities, Pattalung Province. *Parichart Journal*. 33(2), 100-116. (in Thai)
- Nawakanworrakul, S., & Suepakdee, D. (2021). The Development Guidelines of Cultural Tourism Management in Songkhla Old Town, Bo Yang. *Narkbhutparitat Journal*. 13(1), 80-98. (in Thai)

- Office of the National Economic and Social Development Council (2019). *Master Plan of Tourism Issue*. Retrieved 2022, April 12, from <http://nscr.nesdc.go.th/masterplans-05/>. (in Thai)
- Pudwong, H., & Monpanthong, P. (2020). The Study of the Potential of Hmong Kiew Kan in Community Based Tourism Management. *Dusit Thani College Journal*. 14(2), 200-216. (in Thai)
- Songkhla Provincial Tourism and Sports Office. (2022). *Khan Lao Hills*. Retrieved 2022, January 26, from https://songkhla.mots.go.th/news_view.php?nid=558. (in Thai)
- Tangjaturasopon, A., Vongchavaltikul, B., & Sangsuwan, T. (2020). The Structural Equation Modeling of Thai Tourists Loyalty to Northeastern Thailand. *Community Research Journal*. 14(2), 174-188. (in Thai)
- Thongla, P. (2019). The Study Tourism Potentiality of Nong Bua Community Chantaburi Province. In *The 6th National Conference Nakhon Ratchasima College*, (pp. 299-304). Nakhon Ratchasima: Nakhon Ratchasima College. (in Thai)
- Ungjarean, R., & Na Thalang, C. (2017). Potential Factors of Eco-Tourism in Samutsakhon. *Dusit Thani College Journal*. 11(1), 133-148. (in Thai)
- Yangprayong, P., Wattanapruek, H., & Sangnoi, P. (2021). Potential Factors of Cultural Tourism in Sathing Phra Peninsula, Songkhla. In *The 12th National and International Conference and Research Presentation*, (pp. 669-680) Bangkok: Suan Sunandha Rajabhat University. (in Thai)

ผู้เขียน

รองศาสตราจารย์ ดร.ประมาน เทพสงเคราะห์

วิทยาลัยนานาชาติดิษยะคริน มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
เลขที่ 125/502 ตำบลคอกหงส์ อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา 90110
E-mail: praman@hu.ac.th

อาจารย์ธัญดา แก้วชนะ

วิทยาลัยนานาชาติดิษยะคริน มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
เลขที่ 125/502 ตำบลคอกหงส์ อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา 90110
E-mail: thiyada@hu.ac.th

อาจารย์ชุตินา เพ็ชรดวง

วิทยาลัยนานาชาติดิษยะคริน มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
เลขที่ 125/502 ตำบลคอกหงส์ อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา 90110
E-mail: chutima_p@hu.ac.th

